22/11/2020

100 χρόνια μετά, στη βάση του το χειρόγραφο Ευαγγελιστάριο

Πατριαρχεία / Οικουμενικό Πατριαρχείο

Χειρόγραφο Ευαγγελιστάριο της Μονής Εικοσιφοινίσσης «επιστρέφει» μετά από 100 χρόνια στο πλαίσιο συνεργασίας του Οικουμενικού Πατριαρχείου με το Μουσείο της Βίβλου, όπως ανακοίνωσε σήμερα το Οικουμενικό Πατριαρχείο με δελτίο Τύπου.

Το εν λόγω χειρόγραφο Ευαγγελιστάριο, με τον κωδικό 220, ταυτοποιήθηκε από επιμελητή του Μουσείου της Βίβλου και αποδείχθηκε ότι προέρχεται από τους θησαυρούς της Πατριαρχικής και Σταυροπηγιακής Μονής Εικοσιφοινίσσης, που εκλάπησαν από Βουλγάρους στρατιώτες το 1917.

Συγκεκριμένα, το Ευαγγελιστάριο (τέλη 10ου με αρχές 11ου αι.) είχε κλαπεί μαζί με άλλα 430 χειρόγραφα και 470 εκκλησιαστικά αντικείμενα, τον Μάρτιο του 1917, κατά την διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, από Βουλγάρους στρατιώτες!

Το χειρόγραφο από το 2014 ανήκει στην ιδιωτική συλλογή του, υπό ίδρυση τότε, Μουσείου της Βίβλου, ενώ πρόσφατα ταυτοποιήθηκε από έναν επιμελητή του μουσείου. Μετά την εξέλιξη αυτή ο Ελλογιμ. κ. Jeffrey Kloha, επί κεφαλής Επιμελητής του Μουσείου της Βίβλου, απηύθυνε επιστολή προς την Α.Θ. Παναγιότητα τον Οικουμενικό Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίο, στις 20 Ιουνίου 2020, με την οποία του γνωστοποίησε ότι στο πλαίσιο της συνεργασίας του εν λόγω Μουσείου με το Οικουμενικό Πατριαρχείο αποφασίστηκε η επιστροφή του χειρογράφου στην Μονή Εικοσιφοινίσσης.

Ο Παναγιώτατος, με Πατριαρχικό Γράμμα που απέστειλε προς τον Ελλογιμ. κ. Jeffrey Kloha, στις 31 Αυγούστου 2020, εξέφρασε τις ευχαριστίες Του για την ενέργεια αυτή, αναφέροντας ότι συνιστά πράξη αποκατάστασης της νόμιμης πολιτιστικής κληρονομιάς της Πατριαρχικής και Σταυροπηγιακής Μονής Παναγίας Εικοσιφοινίσσης. Μεταξύ άλλων τόνισε ότι, “πρόκειται για μια πραγματική ευλογία για τη μοναστική αδελφότητα και τον χριστιανικό κόσμο, να βλέπει τους θρησκευτικούς θησαυρούς, οι οποίοι αφαιρέθηκαν από το Μοναστήρι, να επιστρέφουν επισήμως στον φυσικό τους χώρο και να χρησιμοποιούνται για την πνευματική οικοδομή των πιστών, όπως επίσης από τους μελετητές της ιστορίας και της τέχνης”. Ο Οικουμενικός Πατριάρχης επαίνεσε την απόφαση του Μουσείου της Βίβλου, να προβεί στην επιστροφή του χειρόγραφου Ευαγγελισταρίου, στο πλαίσιο της ευρύτερης συνεργασίας του με το Οικουμενικό Πατριαρχείο, σημειώνοντας ότι ως πράξη είναι υποδειγματική και συμβάλλει προτρεπτικά στον επαναπατρισμό και των υπολοίπων ορφανών χειρογράφων και εκκλησιαστικών κειμηλίων στην φυσική τους μητέρα, δηλαδή την Μονή.

Στις 16 Οκτωβρίου 2020, το Μουσείο της Βίβλου ανακοίνωσε επισήμως την απόφασή του για την επιστροφή του Ευαγγελισταρίου 220 της Μονής Εικοσιφοινίσσης. Πριν τον επαναπατρισμό του, το χειρόγραφο θα εκτεθεί σε ειδική προθήκη του Μουσείου, μαζί με άλλα τρία βιβλικά χειρόγραφα της ίδιας περιόδου, και συγκεκριμένα: α) Ψαλτήριο 11ου αι., β) Ευαγγελιστάριο 12ου αι., και γ) Πραξαπόστολο 12ου αι., τα οποία θα δανεισθούν από την Πατριαρχική και Σταυροπηγιακή Μονή Αγίου Νικάνορος Ζάβορδας, για την περιοδική έκθεση που θα εγκαινιάσει ο Παναγιώτατος, κατά την προγραμματισμένη επίσημη επίσκεψη του στις Η.Π.Α., τον Οκτώβριο του 2021.

Υπενθυμίζεται ότι το Οικουμενικό Πατριαρχείο και το Μουσείο της Βίβλου, στις 31 Ιανουαρίου 2020, υπέγραψαν Μνημόνιο Συνεργασίας, που προβλέπει την δημιουργία μόνιμης εκθέσεως του Οικουμενικού Πατριαρχείου στον τέταρτο όροφο του Μουσείου, που είναι αφιερωμένος στην Ιστορία της Βίβλου, όπως επίσης την από κοινού διοργάνωση περιοδικών εκθέσεων. Από την πλευρά του Οικουμενικού Πατριαρχείου ως υπεύθυνοι της συνεργασίας έχουν ορισθεί από τον Παναγιώτατο ο Πανοσιολ. Αρχιμ. κ. Αγαθάγγελος Σίσκος, Αρχειοφύλακας των Πατριαρχείων, και η Ελλογιμ. κ. Ελισάβετ Προδρόμου, Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Tufts και Μέλος του Γνωμοδοτικού Συμβουλίου του Μουσείου της Βίβλου. Αξίζει να σημειωθεί ότι το εν λόγω Μουσείο, το οποίο εδρεύει στην Ουάσιγκτον, αριθμεί ένα εκατομμύριο επισκέπτες ετησίως και έχει αναπτύξει ανάλογη συνεργασία με την Βατικανή Βιβλιοθήκη και την Εφορεία Αρχαιοτήτων του Ισραήλ.